

Nr 116.

Av herrar **Weijne** och **Andersson** i Löbbo, *angående utsträckning av rätten till statsbidrag för byggande av enskilda utfartsvägar.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1 äskas under sjätte huvudtiteln, punkt 12, ett anslag av 275,000 kronor som statsbidrag till byggande av enskilda utfartsvägar.

Anslag för nämnda ändamål har fastän under annan rubrik utgått sedan 1918. Från början var det begränsat till de fyra nordligaste länen. 1925 års riksdag vidgade användningen till hela Norrland samt Dalarne och Värmland. Slutligen beslöt riksdagen 1927, att anslag till utfartsvägar skulle kunna utgå jämväl till väganläggningar i norra delarna av Örebro län.

Anslaget har varit avsett att utgå till *längre* vägföretag för sammanbindande av avsides liggande gårdar och byar med de allmänna vägarna. Detta torde ha varit anledningen till att endast de nordliga delarna av landet medtagits. Säkerligen har man ansett, att det enskilda intresset i landets mellersta och södra delar är mäktigt att bära kostnaderna för erforderliga utfartsvägar, vilka på grund av de kortare avstånden ej bli lika ekonomiskt betungande som i Norrland.

Vid förra årets riksdag förelägo emellertid ett flertal motioner, vari krävdes utsträckning av rätten till statsbidrag för byggande av enskilda utfartsvägar. Enligt vårt förmenande kunna också starka skäl anföras för ett beslut i denna riktning. Närmast till hands ligger det då att tänka på de delar av södra Sverige, som äro uppfyllda av sydsvenska höglandet, d. v. s. större eller mindre områden av Jönköpings, Kronobergs och Älvsborgs län. Även här äro avstånden relativt stora, gårdarna små och den enskilda bärkraften ringa. Följden blir, att en del vägfattiga områden just av denna anledning så småningom avfolkas. Härom hette det i motionen nr 85 i andra kammaren 1928 bl. a.:

»Sålunda finnes ett ganska stort område, som omfattar delar av Örby och Skepshults socknar i södra delen av Älvsborgs län, vilket är nästan i fullständig avsaknad av vägar. Man har sökt få till stånd allmän väg men misslyckats. Bärkraften har även visat sig för ringa för åstadkommande av enskild väg. Det råder dock intet tvivel om att jordägarna, ifall de ägt möjlighet att få statsbidrag efter för utfartsvägar gällande villkor, skulle ha fört vägföretaget i hamn.

Frånvaron av väg har i här nämnda bygd, enligt uppgift av trovärdiga personer, i hög grad förorsakat avflyttning. Tidigare skall här ha funnits ett flertal gårdar, där byggnaderna nu jämnats med marken och åkerjorden delvis växt igen.»

I motionen nr 90 fästes uppmärksamheten vid, hur biltrafiken skapar behov av utfartsvägar:

»Efter den utveckling, som motortrafiken numera tagit, har behovet av framkomliga utfartsvägar blivit avsevärt större än förut. Av brist på sådana utfartsvägar hava stora delar av landsbygden ännu ej kunnat komma i avsevärt åtnjutande av de fördelar, som motortrafik erbjuder. Någon möjlighet att råda full bot på detta missförhållande genom det allmännas kraftigare medverkan till byggande av allmänna vägar förefinnes icke, utan synes det, att jämsides med ökade anslag till nybyggnad av allmänna vägar staten bör gå in för stödjande även av de enskilda utfartsvägarnas byggnadskostnader.»

Ett särskilt kraftigt skäl för utsträckning av rätten till statsbidrag för utfartsvägar anse vi arbetslösheten vara. Härigenom skulle inte blott arbetstillfällen vid vägbyggande skapas. Man kunde dessutom vinna, att landsbygdens avfolkning något hindrades. I våra dagar, då man söker vinna möjlighet för arbetslösa att existera, bl. a. genom upprättande av nya jordbruk i Norrland, synes det vara skäl erinra om att man bör tillvarata möjligheterna i de ur klimatisk synpunkt bättre lottade delarna av landet. I den mån bristen på vägar står hindrande härför, måste det anses vara välbetänkt, att staten griper in stödjande och hjälpande.

Då vi anse, att en utsträckning av rätten till statsbidrag för byggande av utfartsvägar bör komma till stånd, ha vi närmast haft de ovan omtalade götalandslänen i åtanke. Vi tro emellertid, att även andra mindre delar av södra och mellersta Sverige kunna ha likartade förhållanden, varför vi vilja föreslå en utredning, som omfattar de delar av landet, vilka nu icke kunna komma i åtnjutande av den nämnda förmånen.

Med stöd av det anförda tillåta vi oss alltså vördsamt föreslå,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående de villkor, under vilka statsbidrag till byggande av enskilda utfartsvägar må kunna utgå jämväl till de delar av landet, som nu icke äro berättigade härtill.

Stockholm den 21 januari 1929.

Abel Andersson.

Josef Weijne.